

TOHURLUKLARIN TESCİL, KONTROL VE
SERTİFİKASYONU HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası : 308
Kabul Tarihi : 21/8/1963
Yayimlandigi R Gazete : Tarih : 29/8/1963 Sayi: 11493
Yayimlandigi Düstur : Tertip: 5 Cilt: 2 Sayfa: 1893

*
* *

Bu Kanun ile ilgili olarak Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren
yönetmelik için, "Yönetmelikler Külliyyati" nin kanunlara göre
düzenlenen nümerik fihristine bakınız.

*
* *

BÖLÜM I
Kanunun Konusu ve Amacı

Madde 1 - Bu kanun ile, tarla ve bahçe mahsulleri, sebze ve yem bitkileri tohumluklarının çeşit safiyetini devam ettirmek, fiziksel vasıflarını muhafaza etmek ve dolayısıyla çiftçilere garantili ve niteliği daha yüksek tohumluk sağlamaktır.

Madde 2 - Memleket içinde yetistirilen, satılan, dağıtılan, ithal ve ihraç edilen tohumluklar Tarım Bakanlığı ve Tarım Bakanlığınca görevlendirilecek tesekküller tarafından tescil, kontrol ve sertifikaya edilir ve bunlara gerekli sertifikaları verilir.

Madde 3 - Tohumluk yetistiren, satan, dağıtan, ithal ve ihraç eden bütün özel ve tüzel kişiler ve tüzel kişiliği haiz olmasa dahi, Devlete, katma ve özel bütçeli dairelere, belediyelere ve iktisadi Devlet tesekküllerine ait işletme ve kurumlar bu kanun hükümleri dahilinde Tarım Bakanlığının teftis ve denetlemesine tabidir.

Madde 4 - Memleket içinde yetistirilen, dağıtılan, satılan, ithal ve ihraç edilen tohumluklardan hangilerinin bu kanuna tabi tutulacağı Tarım Bakanlığınca her yıl tesbit ve Resmi Gazete'de ilan olunur.

BÖLÜM II

Tarifler ve Esaslar

Madde 5 - Bu kanunda yazili deyimlerden;

a) Tescil: Islah edilmiş çeşitlerle köy çeşitlerinin morfolojik, biyolojik ve tarımsal niteliklerinin tarla denemeleri ve laboratuvar analizleriyle belir-tilmesi mevcutlardan farklı ve yeni çeşit olduğu tesbit edilerek bir kütüğe kay-dedilmesi,

b) Tohumluk kontrolü: Tohumlukların fiziksel ve biyolojik durumlarının tesbit edilmesi,

c) Sertifikasyon: Tohumlukların genetik, fiziksel ve biyolojik durumlarının tesbit edilmesi,

d) Vejetatif üreme: Cinsel olmiyan üreme, çelik, yumru, kök, sogan ve saire gibi bitki kısımlarıyla olan üreme,

e) Jeneratif üreme: Cinsel olan üreme, döllenme neticesi meydana gelmiş embriyoyu taşıyan tohumlu üreme,

f) Morfolojik nitelikler: Bitkilerin ve tohumlugun dış görünüşüne ait nitelikleri,

g) Biyolojik nitelikler: Tohumlugun çimlenmesi ve çimlenmesini takip eden safhalalarıyla bitkilerin büyüme ve gelişmeleri,

h) Çeşit safiyeti: Tohumlugun sahip olduğu genotipten farklı olan çeşitlerin nispeti,

i) Fiziksel safiyet: Tohumlugun saf tohumluk ve yabancı madde olarak tesbit edilen nispetleri,

j) Saf tohumluk: Yabancı maddeleri ayrılmış aynı bitki cinsine ait jeneratif veya vejetatif üreme kısımları,

k) Yabancı madde: Saf tohumluktan başka içinde bulunan diğer mahsul ve zararlı bitki tohumları ile canlı ve cansız her türlü maddeler,

l) Tohum: Bitkilerin jeneratif kısmı olup döllenme sonucu meydana gelen ve embriyoyu taşıyan üreme kısımları,

m) Tohumluk: Bitkilerin üretilmesinde kullanılan vejetatif ve jeneratif kısımları,

n) Sertifikalı tohumluk: Tescil edilmiş çeşitlerin tarla ve laboratuvar muayeneleri yapılarak, yönetmeligindeki standartlarına uygunluğu belirtilen ambalajlanmış, etiketlenmiş ve lüzumu halinde mühürlenmiş tohumluklar,

o) Kontrollü tohumluk: Tarla muayenesi yapılmaksızın yönetmeliginde kayıtlı standartlarına göre yalnız laboratuvar muayeneleriyle nitelikleri tayin ve tesbit edilen tohumluklar,

p) Islah edilmiş çeşit: Genetik, morfolojik, biyolojik ve tarımsal nitelikleri belirtilmiş ve tescil edilmiş çeşitler,

r) Islah edilmiş tohumluk: "p" fıkrasında yazılı çeşitlerin tohumlukları,

s) Köy çeşidi: Islah edilmemiş olmakla beraber özellikleri Tarım Bakanlığınca kabul ve tescil olunmuş, uzun yıllardan beri tanınmış ve isim yapmış çeşitler,

s) (Ek:23/2/1994 - 3976/1 md.)Yeni çeşit:Koruma hakkının verileceği çeşidin ıslahçisinin izni ile ticari olarak ülkemizde hiç kullanılmamış olması,baska bir ülkede kullanılmış ise kullanıldığı sürenin 4 yıldan az bulunması,

t) (Ek:23/2/1994 - 3976/1 md.)Mütecanis çeşit:Yeni çeşidi oluşturan bitkilerin çok küçük sapmalar dışında,görülebilir özellikleri açısından birbirlerinden farksız olmaları,

u) (Ek:23/2/1994 - 3976/1 md.) Durulmuş Çeşit: Yeni çeşidin üreme dönemlerinden sonra da özelliklerinin değişmemesi,

Anlasılır.

BÖLÜM III

Tescil

Madde 6 - Islah edilmiş çeşitlerle köy çeşitleri, morfolojik, biyolojik ve tarımsal nitelikleri belirtilerek Tarım Bakanlığınca Yönetmelik esasları dahilinde kütüğe kaydedilmek suretiyle tescil olunur.

Yabancı memleketlerde o memleketin kendi mevzuatı dahilinde ıslah ve tescil edilmiş çeşitler, memleketimizde adaptasyon denemeleri yapılmak ve bunların ekonomik ve tarımsal değeri Tarım Bakanlığınca belirtilerek kendi isimleriyle tescil olunur.

(Ek:23/2/1994-3976/2md.)

Bitki ıslahı üzerinde çalışan gerçek ve tüzel kişilerle kamu kuruluşlarının yurt içinde veya yurt dışında ıslah sonucu elde ettikleri yeni, mütecanis ve durulmuş olduğu tescil denemeleri ile tespit edilen çeşit, tescil edilerek korumaya alınır. Korunan çeşitle ilgili çeşit koruma hakkı, çeşidi ıslah eden kişi veya kuruluşlara veya bunların kanuni mirasçılara verilir. Çeşit koruma hakkına sahip kişi veya kuruluşların izni olmadan, o çeşidin tohumluklarını ticari amaçla hiç bir kişi veya kuruluş çoğaltıp pazarlayamaz. Yeni bitki çeşitlerinin korunması ile ilgili esaslar yönetmelikle düzenlenir.

BÖLÜM IV

Sertificali ve Kontrol Edilmiş Tohumluklar

Madde 7 - 6 nci madde gereğince tescil edilmiş bulunan çeşitlerden Yönetmeliğine göre sınıf ve kademelere ayrılmak suretiyle yetistirilen ve üretilen tohumluklara sertifika verilir.

Madde 8 - Yetistirici, alıcı veya satıcı tarafından müracaat edildiği takdirde tohumlunun laboratuvar muayeneleri yapılır ve standartlarına uygunluğunun tesbiti halinde kontrol edilmiş tohumluk raporu verilir.

Madde 9 - Gerekli muayeneleri yapılmış ve standartlarına uygunluğu tesbit edilmiş tohumluklar Yönetmeliğinde gösterilen şekillere uygun ve lüzumu halinde mühürlü ambalajlar içinde piyasaya arz edilir. Hangi tohumlukların ambalajlarının açılarak perakende satışı arz edileceğinin tayinine Tarım Bakanlığı yetkilidir.

Madde 10 - Sertifikalı tohumlukları yetistirecek ve satışa arz edecek özel ve tüzel kişiler ve tüzel kişiliği haiz olmasa dahi Devlete, katma ve özel bütçeli dairelerle belediyelere ve iktisadi devlet teşekküllerine ait işletme ve kurumlarda aranacak nitelikler yönetmeliğinde belirtilir.

BÖLÜM V

Tohumlukların İthal ve İhracı

Madde 11 - İthal ve ihraç edilen tohumlukların kontrole tabi tutulması ve Tarım Bakanlığınca ithal ve ihraç müsaadesi alınması mecburidir.

Bu kabil tohumlukların asgari vasıf ve standartları Tarım Bakanlığınca tesbit ve Resmi Gazete'de ilan olunur.

İslah çalışmalarında kullanılmak üzere getirilecek tohumluk numunelerini bu madde hükmünden istisna etmeye ve bu numunelerin miktarını tayine Tarım Bakanlığı yetkilidir.

BÖLÜM VI

Alınacak Ücret

Madde 12 - Tohumlukların tarla ve laboratuvar muayeneleri için ücret alınmasına kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bes sene sonra başlanır. Ücret tesbitine Tarım Bakanlığı yetkili olup bu husus ayrıca Resmi Gazete'de yayınlanır ve ilan olunur.

BÖLÜM VII

Ceza Hükümleri

Madde 13 - Tarım Bakanlığınca muayene edilmemiş ve müsaadesi verilmemiş tohumlukları ithal ve ihraç edenler 1.000 liradan 6.000 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Ayrıca Bakanlığın vazifeli teşkilatınca zaptolunan tohumlukların müsaderesine de mahkemelerce karar verilir.

Bu kabil suçlar müstacel mevaddan sayılır.

Madde 14 - 4 üncü madde gereğince bu kanuna tabi tutulup Resmi Gazete'de ilan olunan tohumlukları:

- a) Muayene ve kontrol yaptırıp müsbet netice ve belge almadan,
- b) Yönetmeliğine uygun şekilde ambalajlanmadan veyahut taklit ve tahrif edilmiş etiketlerle,
- c) Asgari standardın altına düşürülmüş veya tagsis edilmiş olarak,
- d) Muayene ve kontrolü yapılmadığı halde yapılmış göstererek,
- e) Sertifikalarında belirtilmiş niteliklere uymıyan şekilde reklam yaparak, Satanlar, dagıtanlar, satısa veya dagıtıma arz edenler 500 liradan 1.000 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Ayrıca Bakanlığın vazifeli teskilatınca zaptolunan tohumlukların müsadereğine de mahkemelerce karar verilir.

Yukarıda yazılı suçlar ıslah edilmiş tohumluk adı altında satılan, dagıtılan, satısa veya dagıtıma arz edilen tohumluklar dolayısıyla ıslanmışse ağır para cezası 3.000 liradan asagi olamaz.

13 üncü maddede yazılı suçların tekerrürü halinde bir yıldan bes yıla kadar tohumluk ticaretinden men cezası da verilir.

Bu kanuna göre verilir katılesen hüküm özetleri masrafı mahkûma ait olmak üzere gazete ve radyolarla ilanına hükmolunur. Ancak konu itibarıyla yayımında fayda tasavvur olunmıyan satıcıların ısladıkları suçlar yayınlanmıyabilir. Tica- retten menedilenlerin mağaza ve dükkanları (15) gün müddetle mühürlenir ve mah- kümiyet ilaınınin özeti yapıstirilir.

BÖLÜM VIII

Kurulus

Madde 15 - Bu kanunun kapsadığı hizmetleri ifa etmek üzere Tarım Bakanlığı Ziraat Isleri Genel Müdürlüğüne bağı bir (Tohumluk Kontrol ve Sertifikasyon Su- besi Müdürlüğü) kurulmustur.

Tarım Bakanlığı, tohumlukların tescil, kontrol ve sertifikasyonu islerini yürütebilmek için lüzum gördüğü hallerde tohumluk kontrol ve sertifikasyon ens- titüsü, istasyonu ve laboratuvarları gibi kurumlar ile diğerkurumları kurar.

Madde 16 - Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağı (1) sayılı cetvelin Tarım Bakanlığı kısmına ilisik (1) sayı- lı cetvelde derece, aded ve unvanları yazılı kadrolar eklenmiş ve (2) sayılı cetvelde yazılı kadrolar kaldırılmıştır.

BÖLÜM IX

Çesitli Hükümler

Madde 17 - (Değişik :4/7/1988 - KHK - 336/1 md.; Aynen Kabul:7/2/1990 - 3612/48 md.)

Bu Kanunun maddelerinde bahsi geçen yönetmeliklerle Kanunun uygulanmasına dair yönetmelik Tarım Orman ve Köyisleri Bakanlığınca çıkarılır.

Madde 18 - Çiftçiler arasında yapılacak tohumluk mübadeleleri bu kanun hü- kümlerinden istisna edilmistir.

Madde 19 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 20 - Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

308 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN
YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR LİSTE

Kanun No.	Farklı tarihte yürürlüğe giren maddeler	Yürürlüğe giriş tarihi
KHK/336	---	5/8/1988
3612	---	16/2/1990
3976	---	26/2/1994